

УКРАЇНА

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ПРОЕКТ РІШЕННЯ

Про затвердження Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Регіональну програму збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки (далі – Програма), що додається.

2. Одеській обласній державній адміністрації щорічно передбачати видатки на реалізацію заходів, визначених Програмою, відповідно до наявних фінансових ресурсів.

3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань екології, природокористування, запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків.

*Проект рішення обласної ради підготовлено
Департаментом екології та природних ресурсів
Одеської обласної державної адміністрації та
внесено головою обласної державної
адміністрації*

**Регіональна програма збереження і відновлення водних ресурсів у
басейні Куяльницького лиману на
2019-2023 роки**

1. Визначення проблеми на розв'язання якої спрямована Програма

Куяльницький лиман належить до групи закритих лиманів північно-західного Причорномор'я, відокремлений від Чорного моря пересипом. Є водоймою загальнодержавного значення, відомий як важливий рекреаційний і бальнеологічний об'єкт державного значення. Високі лікувальні властивості мають унікальні грязі і ропа лиману. Однак в останнє десятиріччя екологічний стан Куяльницького лиману характеризується як кризовий, що обумовлено катастрофічним обмілінням водойми, а також пов'язаного з цим збільшенням солоності ропи. У зв'язку з цим виникла загроза повного зникнення лиману та втрати запасів лікувальних ресурсів, а також своєрідної флори і фауни водойми.

Водність Куяльницького лиману та його сольовий режим залежать від співвідношення величини атмосферних опадів, що випали на водне дзеркало лиману, і об'єму випаровування з нього, а також регулювання річкового стоку води на водозбірному басейні лиману. Враховуючи, що неможливо впливати на атмосферні опади та випаровування, залишається тільки варіант збільшення річкового та балочного припливу води у лиман.

До Куяльницького лиману впадають такі водотоки як Великий Куяльник, Довбока, Кубанка, Гільдендорфська та Корсунцівська балки. Основним з них є річка Великий Куяльник, яка має статус водного об'єкта місцевого значення та відноситься до басейну річок Причорномор'я. Річка Великий Куяльник протікає територіями Подільського, Ананьївського, Ширяївського та Іванівського районів Одеської області. Басейн річки частково знаходиться на території Березівського, Захарівського та Лиманського районів.

Згідно з даними водогосподарського паспорта загальна кількість ставків та водосховищ у басейні річки становить 85 водойм, також наявні 148 гідротехнічних споруд (далі - ГТС), у тому числі:

№ п/п	Район	Кіл-ть водойм	у тому числі		Кіл-ть ГТС	у тому числі		у тому числі	
			з водою	без води		у задов.стані	у незадов. стані	мають власника/користувача	безхозні
1	Подольський	24	14	10	45	39	6	26	19
2	Ананьївський	6	3	3	13	13	-	-	13
3	Ширяївський	17	4	13	34	34	-	-	34
4	Іванівський	27	5	22	24	26	8	12	22
5	Березівський	6	-	6	12	12	-	-	12
6	Лиманський	5	-	5	10	8	2	-	10
	Всього	85	26	59	148	132	16	38	110

Водні ресурси річки Великий Куяльник значно зарегульовані. Їх поповнення відбувається, насамперед, за рахунок опадів, ґрунтові стоки мають незначний вплив. В останні роки у зв'язку з кліматичними змінами (збільшенням посушливості клімату) ситуація значно погіршилась. Спостерігається інтенсивне і частково повне пересихання всіх приток у басейні річки. Більшість з штучних водойм тривалий період року знаходяться без води.

За рахунок впливу штучних водойм величина річного стоку у багатоводні роки зменшується на 26-46 % (із забезпеченістю $P = 5-25$ %); у середні за водністю роки ($P = 50$ %) – на 65-70 %; у маловодні роки ($P \geq 75$ %) річний стік наближається до нуля (річка пересихає).

У басейні Куяльницького лиману практично не здійснюються заходи щодо комплексного раціонального використання водних ресурсів, їх захисту від забруднення та виснаження. Так, за даними досліджень у басейні річки Великий Куяльник у попередні роки виявлено:

- крім штучних водойм існують ще кар'єри, копані, частина яких заповнена водою; у випадках максимального наповнення водою їх загальний об'єм сягає 15,6 млн. м³ (з площею водної поверхні 6,26 км²), що перевищує обсяг стоку річки в розрахунковий маловодний рік, який спостерігається один раз у 20 років;

- навесні кожного року та після значних дощових опадів всі ці водойми наповнюються водою, яка з більшості з них у господарській діяльності не використовується, а літом майже вся випаровується або фільтрується;

- більшість гребель не мають водопропускних споруд, тобто стік води через них відбувається тільки після їх наповнення;

- повністю порушений біоценоз пониззя річки, а верхів'я та середня частина річки характеризуються високим ступенем деградації біоценозу, для відновлення якого необхідним є поновлення стоку води.

Значний вплив на зменшення стоку річок має тривале замулення їх русел, яке відбувається внаслідок процесів ерозійного змиву, викликаного господарською діяльністю на водозборі.

В оренді знаходиться 1 водойма - Ширяївський ставок № 1 - ПП «Дельта» Ширяївського району. Лише 4 водойми мають паспорти: Ананьївський район - Новоолександрівський ставок № 1; Ширяївський район - Ширяївський ставок № 1; Іванівський район - Силівське та Северинівське водосховища.

Забір підземної води здійснюється 83 підприємствами, у тому числі: 34 - Іванівського, 2 - Подільського, 47 - Ширяївського районів. За даними Басейнового управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю використання води у басейні річки Великий Куяльник у 2017 році склало 0,813 млн. м³, у тому числі:

- на сільськогосподарське водопостачання – 0,144 млн. м³ (17,7 %);

- на господарсько-побутові потреби – 0,643 млн. м³ (79.1 %);

- на виробничі потреби – 0,027 млн. м³ (3,2 %).

У річку Великий Куяльник надходять стічні води з КП «Пролісок-1» смт. Іванівка, які відносяться до категорії недостатньо-очищених. Об'єм скиду за 2017 рік склав 11,9 тис. м³. У Куяльницький лиман надходять стічні води ДП «Клінічний санаторій ім. Пирогова» м. Одеси, які відносяться до нормативно-

чистих без очистки. Крім того, до лиману потрапляють технологічні скиди з водопровідних мереж філії «Інфоксводоканал» в районі с. Шевченко від ВНС № 5, а також зливово-дренажні стоки з району вулиць Лиманна та Залізнична м. Одеса.

Поверхневі водні ресурси лиману використовуються з 2006 року тільки підприємством ДП «Клінічний санаторій ім. Пирогова».

На виконання Постанови Ради Міністрів УРСР від 7 березня 1985 року № 102 «Про межі округу та зон санітарної охорони курорту Куяльник в Одеській області» свого часу було виконано прив'язку до місцевості знаків меж зон санітарної охорони курорту "Куяльник". Встановлені знаки на сьогодні більшістю втрачені, тому потребують відновлення. Не встановлені водоохоронні зони і прибережні захисні смуги лиману та річок, що в нього впадають.

Плану управління річковим басейном річок Причорномор'я з виділенням у окремому розділі водогосподарської ділянки узбережжя Чорного моря між Дністровським лиманом та Дніпровським лиманом, виключаючи р. Великий Куяльник з Куяльницьким лиманом, немає.

Для подолання кризового стану водних ресурсів басейну Куяльницького лиману реалізовувалась «Регіональна програма збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2012-2016 роки», яка затверджена рішенням Одеської обласної ради від 28.10.2011 № 270-VI. Але більшість запланованих заходів не було виконано з різних причин. У зв'язку з необхідністю виконання заходів, рішенням обласної ради від 30.10.2015 № 1448-VI термін реалізації програми подовжено до кінця 2018 року та її назву викладено у новій редакції «Регіональна програма збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2012-2018 роки».

Програмою передбачалось 20 заходів з бюджетом у сумі 134,836672 млн. грн., у тому числі:

- з державного бюджету 79,9 млн. грн.;
- з обласного бюджету 54,6 млн. грн.

На теперішній час виконано 8 заходів на загальну суму 27,472762 млн. грн. коштів тільки з обласного бюджету. З державного бюджету кошти не виділялись.

Через неналежне фінансування та невиконання більшості з запланованих заходів Програми, вдалось лише частково розв'язати проблему збереження природних ресурсів Куяльницького лиману. У 2013 році науково-дослідними роботами провідних наукових закладів м. Одеси були досліджені варіанти поповнення лиману водою з різних джерел, та обґрунтована їх безпека. Зазначалось, що термінове поповнення морською водою лиману є вимушеним кроком, але необхідним для його подальшого існування. У 2014 році спроектована, побудована та експлуатується гідротехнічна споруда, яка з'єднає Куяльницький лиман та Одеську затоку. Вода по трубопроводу подається у холодний період з грудня 2014 року по квітень 2018 року.

З метою відстеження динаміки гідроекологічних та бальнеологічних змін у лимані проводиться відповідний моніторинг. В результаті запуску морської води у 2014-2018 роках намітилась позитивна тенденція підвищення рівня і зниження солоності води в лимані та відносна стабілізація площі водного

дзеркала до 40 км². Однак, з початку роботи гідротехнічної споруди разом з 39,2 млн. м³ морської води до Куяльницького лиману вже додатково надійшло 0,57 млн. тон солей, що становить 6,58 % від початкової кількості солей в лимані, які постійно акумулюються у водоймі. Також, не досягнуто стабільного діапазону мінералізації води 70-170 г/дм³, що необхідно для забезпечення сталої життєдіяльності біологічного компонента екосистеми лиману. У лимані спостерігається велика мінливість солоності води у часі: весною, із запуском води з моря, вона знижується, а наприкінці літа знов підвищується на деяких ділянках лиману до 240-300 г/дм³. Обводнення лиману дало змогу відновитися популяціям артемії у лимані. З морською водою до лиману потрапляють до 7 морських видів макро- і мікро- рослинності, яка не спричиняє суттєвої небезпеки для вторгнення в екосистему лиману.

Не виконана головна задача стабілізації водного балансу Куяльницького лиману за рахунок надходження прісної води з річки Великий Куяльник та з інших джерел. За досвідом подачі води з Чорного моря до лиману у 2014-2018 роках виявлена необхідність подачі води у кількості 10-15 млн. м³/рік. При цьому, за декілька сторіч до лиману з поверхневим стоком надходили тільки прісні води, за винятком 1907 і 1926 років, та років видобування солі. Тому, технічна задача, яку потрібно вирішити – це спланувати і реалізувати заходи, які дозволять подавати у лиман саме поверхневу прісну воду.

У 2018 році Одеським державним екологічним університетом проведено другий етап науково-дослідної роботи з обстеження русла річки Великий Куяльник. За результатами роботи розроблені наукове обґрунтування та рекомендації щодо:

- необхідних заходів з розчищення водозаборів річки Великий Куяльник від штучних водойм, щодо обсягів регулювання стоку річки;
- кількості, місцезнаходження, морфометричних характеристик та конфігурації у плані штучних водойм, гідротехнічних і підпірних споруд в русло-балковій мережі у басейні річки для сучасних та сценарних кліматичних умов з урахуванням Водного кодексу України та Водної Директиви ЄС 2000/60/ЕС; можливого відновлення меандрів природного русла річки та її заплави, а також з розчищення і рекультивування сучасного штучного русла (спрямленого і каналізованого) та його природних ділянок;
- оцінки потенційно можливої ефективності від проведення заходів з відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму річки.

Таким чином, необхідність розроблення нової Регіональної програми збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки зумовлена тим, що строк дії попередньої програми закінчився, а мета програми не досягнута.

При складанні заходів нової Програми враховано наступне:

- обмеженість бюджетного фінансування на заходи нової Регіональної програми;
- необхідність виконання всіх запланованих заходів нової Регіональної програми;
- досягнення мети програми – відновлення та оздоровлення водних ресурсів Куяльницького лиману, в тому числі річки Великий Куяльник та інших водотоків, які живлять лиман;

- планування заходів достатніх для досягнення мети нової Регіональної програми і забезпечених фінансуванням;
- достатнє і ефективне використання бюджетних коштів;
- загальний природоохоронний ефект від виконання заходів нової Регіональної програми.

Враховуючи загальнодержавне значення Куяльницького лиману, бажано розглянути питання розроблення проекту Державної програми збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки.

2. Визначення мети Програми

Метою Програми є екологічне оздоровлення басейну Куяльницького лиману включно з водотоками, які його живлять, відновлення сталого і збалансованого функціонування водної екосистеми басейну Куяльницького лиману, забезпечення сприятливих умов для розвитку бальнеологічної та рекреаційної справи, проживання населення і соціально-економічного розвитку прилеглих районів.

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки та етапи виконання Програми

Шляхи і засоби розв'язання проблеми:

- розробка, затвердження і впровадження плану управління водними ресурсами басейну Куяльницького лиману;
- поліпшення екологічного стану в басейні Куяльницького лиману;
- зменшення дефіциту прісного водного балансу Куяльницького лиману за рахунок відновлення стоку річки Великий Куяльник та інших водотоків в басейні лиману;
- впровадження рішень щодо правового статусу Куяльницького лиману та водних об'єктів в його басейні;
- науковий супровід та моніторинг (обстеження) гідроекологічного стану водних об'єктів в басейні лиману;
- здійснення інших заходів щодо відновлення і підтримання сприятливого гідроекологічного та санітарного стану водних об'єктів в басейні Куяльницького лиману;
- проведення робіт з реабілітації водних ресурсів в районі Лузановських ставків;
- проведення оцінки впливу на довкілля планової діяльності;
- моніторинг і оцінка ефективності проведених робіт;
- підвищення екологічної свідомості широких верств населення (розповсюдження екологічних знань).

Джерелами фінансування Програми є державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені чинним законодавством. Орієнтовний обсяг фінансування, необхідного для реалізації заходів Програми, становить 318 645,849 тис. грн., (надано у додатку 1), у тому числі за рахунок коштів:

- державного бюджету – 144 000,000 тис.грн.;
- обласного бюджету – 52 548,000 тис. грн.;

- районних, міських (міст обласного значення) бюджетів – 50,000 тис. грн.;
- інших коштів (не заборонених чинним законодавством) – 122 047,849 тис. грн.

Обсяг фінансування Програми уточнюються під час складання обласного бюджету на відповідний рік в межах наявного фінансового ресурсу.

Ресурсне забезпечення Програми наведено у додатку 1.

Строк реалізації Програми становить 5 років: 2019 - 2023 роки.

Програма реалізується у 2 етапи:

1 етап – 2019-2020 роки;

2 етап – 2021-2023 роки.

4. Напрями діяльності та заходи Програми

Напрямами діяльності Програми є:

1. Заходи щодо створення системи управління водними ресурсами в басейні Куяльницького лиману;
2. Поліпшення екологічного стану в басейні Куяльницького лиману;
3. Науковий супровід та моніторинг (обстеження) гідроекологічного стану в басейні лиману;
4. Визначення правового статусу Куяльницького лиману та водних об'єктів в його басейні;
5. Просвітницькі заходи.

Всього передбачено 20 природоохоронних заходів з реалізації Програми.

Напрями діяльності та заходи Програми наведені у додатку 2 .

5. Очікувані результати та ефективність Програми

Очікувані результати Програми:

- збереження Куяльницького лиману як унікального лікувального водного об'єкту загальнодержавного значення;
- відновлення і підтримання сприятливого гідроекологічного та санітарного стану водних ресурсів в басейні Куяльницького лиману;
- створення сприятливих умов для розвитку бальнеологічної та рекреаційної справи, проживання населення і соціально-економічного розвитку прилеглих районів Куяльницького лиману;
- проведення робіт з реабілітації водних ресурсів в районі Лузановських озер;
- підвищення екологічної свідомості широких верств населення щодо статусу та значення Куяльницького лиману.

Кількісні показники та ефективність (кінцевий результат) Програми оцінюється відновленням і можливістю вільного природного водотоку щороку до Куяльницького лиману у кількості 10-15 млн. м³ прісної води.

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координацію діяльності щодо реалізації заходів Програми здійснює Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації.

Відповідальний виконавець є Департамент екології та природних ресурсів, який щороку до 15 липня та до 15 січня подає до Департаменту економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації звіт про стан реалізації Програми.

Поточний контроль за ходом реалізації Програми здійснює постійна комісія Одеської обласної ради з питань екології, природокористування, запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків.

Після закінчення Програми відповідальний виконавець не пізніше, ніж у двомісячний термін складає підсумковий звіт про результати її виконання та готує матеріали для подачі на розгляд Одеської обласної ради.

ПАСПОРТ

Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Кюяльницького лиману на 2019-2023 роки

1.	Ініціатор розроблення програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
2.	Розробник програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
3.	Відповідальний виконавець програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
4.	Учасники програми	Структурні підрозділи обласної державної адміністрації, центральних органів виконавчої влади і їх територіальні органи, районні державні адміністрації, виконавчі комітети рад міст обласного значення, органи місцевого самоврядування області, юридичні особи усіх форм власності
5.	Термін реалізації програми	2019-2023 роки
5.1.	Етапи виконання програми (для довгострокових програм)	I етап: 2019 -2020 роки, II етап: 2021-2023 роки.
6.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні програми	Державний бюджет України, обласний, районні, міські бюджети
7.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього,	318 645,849 тис. грн.
	у тому числі:	
	коштів державного бюджету	144 000,000 тис. грн.

7.1	коштів місцевого бюджету	525598,000 тис. грн.
	у тому числі:	
	обласного бюджету	40248,000 тис. грн.
	обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	12300,000 тис.грн.
	районних, міських (міст обласного значення) бюджетів	50,000 тис. грн.
7.2	Коштів інших джерел	122 047,849 тис.грн.

Додаток 1
до рішення обласної ради
від _____ № _____

Додаток 1 до Програми

ПАСПОРТ
Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні
Куяльницького лиману на 2019-2023 роки

1.	Ініціатор розроблення програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
2.	Розробник програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
3.	Відповідальний виконавець програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
4.	Учасники програми	Структурні підрозділи обласної державної адміністрації, центральних органів виконавчої влади і їх територіальні органи, районні державні адміністрації, виконавчі комітети рад міст обласного значення, органи місцевого самоврядування області, юридичні особи усіх форм власності
5.	Термін реалізації програми	2019-2023 роки
5.1.	Етапи виконання програми (для довгострокових програм)	I етап: 2019 -2020 роки, II етап: 2021-2023 роки.
6.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні програми	Державний бюджет України, обласний, районні, міські бюджети
7.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього,	318 645,849 тис. грн.
	у тому числі:	
	коштів державного бюджету	144 000,000 тис. грн.
7.1	коштів місцевого бюджету	525598,000 тис. грн.
	у тому числі:	

	обласного бюджету	40248,000 тис. грн.
	обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	12300,000 тис.грн.
	районних, міських (міст обласного значення) бюджетів	50,000 тис. грн.
7.2	Коштів інших джерел	122 047,849 тис.грн.

Додаток 1 до Програми
**ресурсне забезпечення регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні
 Квартальницького лиману на 2019-2023 роки**

тис. грн.

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Етапи виконання програми					Усього витрат на виконання програми (тис. грн.)
	I етап		II етап			
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	
Усього	41038,000	97760,000	92500,000	84647,849	2700,000	318645,849
державний бюджет	0,000	54000,000	54000,000	36000,000	0,000	144000,000
місцевий бюджет, у тому числі:	21038,000	13760,000	8500,000	6600,000	2700,000	52598,000
обласний бюджет	8728,000	13750,000	8490,000	6590,000	2690,000	40248,000
обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	12300,000	0,000	0,000	0,000	0,000	12300,000
районні, міські (міст обласного значення) бюджети	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000
Кошти небюджетних джерел	20000,000	30000,000	30000,000	42047,849	0,000	122047,849

Напрями діяльності та заходи Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки

№ з/п	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. грн.						Очікуваний результат
					Усього	I етап		II етап			
						2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	
1. Створення системи управління водними ресурсами в басейні Куяльницького лиману											
1.1.	Обстеження, паспортизація водних об'єктів, гідротехнічних споруд (аналіз водокористування, джерел забруднення, створення реєстру споруд та їх власників) басейну Куяльницького лиману, річки Великий Куяльник і інших водотоків	2019-2023	Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, районні державні адміністрації, Державна екологічна інспекція в Одеській області	Усього, у т.ч. районні, міські (міст обласного значення) бюджети	Об'єм коштів на відповідний рік визначається рішенням про місцевий бюджет						Вихідні дані про гідротехнічні споруди, водні об'єкти, джерела забруднення для створення системи управління
1.2.	Заходи щодо підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману (створення системи управління водними ресурсами)	2019-2023	Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, районні державні адміністрації, об'єднані територіальні громади, органи місцевого самоврядування	Усього, у т.ч. районні, міські (міст обласного значення) бюджети	Об'єм коштів на відповідний рік визначається рішенням про місцевий бюджет						Створення системи управління водними ресурсами
1.3.	Запровадження автоматизованої геоінформаційної системи (створення та ведення електронного програмного забезпечення та бази даних про стан Куяльницького лиману)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього, у т.ч. обласний бюджет	900,000 900,000	500,000 500,000	100,000 100,000	100,000 100,000	100,000 100,000	100,000 100,000	Створення та ведення бази даних і ГІС про природні, у тому числі біологічні, ресурси Куяльницького лиману
Разом за напрямом діяльності 1				Усього у т.ч.	900,000	500,000	100,000	100,000	100,000	100,000	
				обласний бюджет	900,000	500,000	100,000	100,000	100,000	100,000	
2. Поліпшення екологічного стану в басейні річки Великий Куяльник і Куяльницького лиману											
2.1.	Розробка проектно-кошторисної документації (ПКД) щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману (проектів, робочої документації, проекту організації будівництва), проведення узгодження державних експертиз ПКД, затвердження ПКД, проведення екологічної експертизи (проведення процедури з оцінки впливу на довкілля, врахування пропозицій і зауважень громадськості, отримання висновків та рішень про провадження планової діяльності)	2019	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього, у т.ч. обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	12300,000 12300,000	12300,000 12300,000	— —	— —	— —	— —	Розробка та затвердження ПКД на виконання робіт. Отримання висновку з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планової діяльності
2.2.	Заходи щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману по затвердженій ПКД (отримання дозволів на виконання будівельних робіт, складання проекту виконання робіт, виконання робіт, складання актів готовності, отримання рішень і сертифікатів про прийняття в експлуатацію)	2020-2022	Департамент екології та природних ресурсів Одеської ОДА, Управління капітального будівництва Одеської ОДА, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього, у т.ч. державний бюджет обласний бюджет	160000,000 140000,000 16000,000	— — —	60000,000 54000,000 6000,000	60000,000 54000,000 6000,000	40000,000 36000,000 4000,000	— — —	Проведення робіт з розчищення русел річок, балок

№ з/п	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. грн.						Очікуваний результат
					Усього	I етап		II етап			
						2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	
2.3.	Заходи, спрямовані на запобігання забрудненню водних ресурсів в районі Лузановських ставків (рекультивация ставків і розміщення парку)	2019-2022	Департамент екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської ради, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього, у т.ч. кошти небюджетних джерел	122047,849 122047,849	20000,000 20000,000	30000,000 30000,000	30000,000 30000,000	42047,849 42047,849	— —	Створення рекреаційного об'єкту
2.4.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, видалення відходів в басейні річки Великий Куяльник і Куяльницького лиману (проведення робіт з інвентаризації сміттєзвалищ, ліквідація стихійних звалищ і тих, що знаходяться в межах охоронних зон)	2019-2023	Органи місцевого самоврядування, районні державні адміністрації, Державна екологічна інспекція в Одеській області	Усього, у т.ч. районні, міські (міст обласного значення) бюджети		Об'єм коштів на відповідний рік визначається рішенням про місцевий бюджет					Створення даних про сміттєзвалища та ліквідація джерел забруднення
Разом за напрямом діяльності 2				Усього у т.ч. державний бюджет обласний бюджет обласний фонд охорони навколишнього природного середовища кошти небюджетних джерел	294347,849 144000,000 16000,000 12300,000 122047,849	32300,000 0,000 0,000 12300,000 20000,000	90000,000 54000,000 6000,000 0,000 30000,000	90000,000 54000,000 6000,000 0,000 30000,000	82047,849 36000,000 4000,000 0,000 42047,849	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	
3. Науковий супровід та обстеження гідроекологічного стану в басейні Куяльницького лиману											
3.1.	Наукові дослідження гідроекологічного режиму і стану Куяльницького лиману та морської води з Одеської затоки (робота з гідрологічного, гідрохімічного, гідробіологічного та медико-біологічного обстеження)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської ОДА, суб'єкти господарювання, установи відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	11100,000 11100,000	2100,000 2100,000	2100,000 2100,000	2200,000 2200,000	2300,000 2300,000	2400,000 2400,000	Отримання та аналіз даних стану природних ресурсів
Разом за напрямом діяльності 3				Усього у т.ч. обласний бюджет	11100,000 11100,000	2100,000 2100,000	2100,000 2100,000	2200,000 2200,000	2300,000 2300,000	2400,000 2400,000	
4. Визначення правового статусу Куяльницького лиману та водних об'єктів в його басейні											
4.1.	Розроблення (підготовка проекту) програми розвитку природної території курорту «Куяльницький лиман» (у відповідності до Закону України «Про курорти»)	2019	Управління туризму, рекреації та курортів Одеської ОДА, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	200,000 200,000	200,000 200,000	— —	— —	— —	— —	Розробка проекту програми
4.2.	Розробка/уточнення проекту землеустрою щодо встановлення меж округу і зон санітарної охорони курорту. Проведення санітарно-епідеміологічної експертизи проекту зон санітарної охорони курорту та проведення експертизи проекту щодо оцінки впливу на довкілля.	2019-2020	Управління туризму, рекреації та курортів Одеської ОДА, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	5000,000 5000,000	2500,000 2500,000	2500,000 2500,000	— —	— —	— —	Відновлення трьох зон санітарної охорони курорту
4.3.	Розробка проектів землеустрою щодо встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг Куяльницького лиману, річки Великий Куяльник та інших водотоків, проведення експертиз, винесення в натуру меж	2019-2020	Департамент екології та природних ресурсів Одеської ОДА, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	5000,000 5000,000	2500,000 2500,000	2500,000 2500,000	— —	— —	— —	Відновлення охоронних зон водних об'єктів з визначенням правил охорони, створення сприятливого режиму, попередження їх забруднення і вичерпання
Разом за напрямом діяльності 4				Усього у т.ч. обласний бюджет	10200,000 10200,000	5200,000 5200,000	5000,000 5000,000	0,000 0,000	0,000 0,000	0,000 0,000	
5. Просвітницькі заходи											
5.1.	Проведення заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища унікальних природних ресурсів басейну Куяльницького лиману і річки Великий Куяльник (передачі, конкурси, стенди, банери, екскурсії, лекції, зустрічі, прибирання тощо)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет районні, міські (міст обласного значення) бюджети	500,000 450,000 50,000	100,000 90,000 10,000	100,000 90,000 10,000	100,000 90,000 10,000	100,000 90,000 10,000	100,000 90,000 10,000	Доведення до відома громадськості знань про Куяльницький лиман

№ з/п	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. грн.						Очікуваний результат	
					Усього	I етап		II етап				
						2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік		
5.2.	Проведення науково-технічних конференцій, семінарів, фестивалів тематики охорони охорони довкілля басейну Куяльницького лиману, (залучення до роботи громадських організацій)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	250,000 250,000	50,000 50,000	50,000 50,000	50,000 50,000	50,000 50,000	50,000 50,000	Обговорення з громадськістю заходів по відновленню та збереженню природних ресурсів Куяльницького лиману	
5.3.	Видання поліграфічної продукції (наукова, науково-популярна, просвітницька, енциклопедія тощо) з екологічної тематики басейну Куяльницького лиману	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	850,000 850,000	490,000 490,000	360,000 360,000	– –	– –	– –	Видання спеціальної літератури	
5.4.	Створення і ведення бібліотек, відеотек (сайту у мережі Інтернет)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	300,000 300,000	100,000 100,000	50,000 50,000	50,000 50,000	50,000 50,000	50,000 50,000	Залучення громадськості до активних дій та безпосередньої участі у заходах програми	
5.5.	Розробка пілотного Плану заходів щодо залучення суб'єктів господарювання об'єднаних територіальних громад басейну Куяльницького лиману до вирішення екологічних проблем та сталого розвитку території басейну лиману	2019	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	198,000 198,000	198,000 198,000	– –	– –	– –	– –	План заходів по стимулюванню участі суб'єктів господарювання об'єднаних територіальних громад басейну Куяльницького лиману у вирішенні екологічних проблем та сталого розвитку	
Разом за напрямом 5					Усього у т.ч. обласний бюджет	2098,000 2048,000	938,000 928,000	560,000 550,000	200,000 190,000	200,000 190,000	200,000 190,000	
					районні, міські (міст обласного значення) бюджети	50,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	
Всього за Програмою					Усього у т.ч.	318645,849	41038,000	97760,000	92500,000	84647,849	2700,000	
					державний бюджет	144000,000	0,000	54000,000	54000,000	36000,000	0,000	
					місцевий бюджет, у тому числі:	52598,000	21038,000	13760,000	8500,000	6600,000	2700,000	
					обласний бюджет	40248,000	8728,000	13750,000	8490,000	6590,000	2690,000	
					обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	12300,000	12300,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
					районні, міські (міст обласного значення) бюджети	50,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	
					кошти небюджетних джерел	122047,849	20000,000	30000,000	30000,000	42047,849	0,000	

УКРАЇНА

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

вул. Канатна, 83, м. Одеса, 65107, тел./факс (048) 728-35-05
e-mail: ecolog@odessa.gov.ua веб-сайт: <http://ecology.odessa.gov.ua/> код ЄДРПОУ38721915

№ _____
на № _____ від _____

**Пояснювальна записка до проекту рішення «Про затвердження
Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні
Куяльницького лиману на 2019-2023 роки»**

Для подолання кризового стану Куяльницького лиману та річки Великий Куяльник реалізовувалась, затверджена рішенням обласної ради від 28.10.2011 № 270-VI, «Регіональна програма збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2012-2016 роки», термін реалізації якої рішенням обласної ради від 30.10.2015 № 1448- VI подовжено до кінця 2018 року. За час дії із 20 заходів програми з бюджетом у сумі 134,837 млн.грн. виконано 8 заходів на загальну суму 27,473 млн.грн. Додатково у листопаді 2018 року виділені кошти у сумі 4,297730 млн.грн. на 2 заходи з розроблення проектно-кошторисної документації оптимізації водного балансу басейну річки Великий Куяльник та проведення науково-дослідних робіт з обстеження стану Куяльницького лиману. Через неналежне фінансування вдалось лише частково розв'язати проблему збереження Куяльницького лиману. У 2014 році побудовано трубопровід по з'єднанню Куяльницького лиману та Одеської затоки, по якому морська вода подається у лиман в холодний сезон.

З метою відстеження динаміки гідроекологічних змін у лимані проводиться відповідний моніторинг. В результаті запуску морської води у 2014-2018 роках намітилась позитивна тенденція підвищення рівня і зниження солоності води в лимані та відносна стабілізація площі водного дзеркала до 40 кв.км. Однак, з початку роботи гідротехнічної споруди (грудень 2014 р.) разом з 39,2 млн. м³ морської води до Куяльницького лиману вже додатково надійшло 0,57 млн. тон солей, що становить 6,58% від початкової кількості солей в лимані, які постійно акумулюються у водоймі. Також, не досягнуто стабільного діапазону мінералізації води 70-170 г/куб.дм., що необхідно для забезпечення сталої життєдіяльності біологічного компоненту екосистеми лиману. У лимані спостерігається велика мінливість солоності води у часі: весною, із запуском води з моря, вона знижується, а наприкінці літа знов підвищується на різних ділянках лиману до 240-300 г/куб.дм. Обводнення лиману дало змогу відновитися популяціям артемії у лимані. З морською водою до лиману потрапляють до 7 морських видів макро- і мікро- рослинності, яка не спричиняє суттєвої небезпеки для вторгнення в екосистему лиману.

Для сталого гідроекологічного функціонування Куяльницького лиману перш за все необхідне надходження прісної води з річки Великий Куяльник та з інших джерел і подальша оптимізація водного балансу лиману.

Одеський державний екологічний університет у 2018 році провів обстеження русла річки Великий Куяльник. За результатами роботи отримані наукові обґрунтування необхідних заходів з відновлення водних ресурсів річки Великий Куяльник та по оптимізації її водного балансу Куяльницького лиману.

Листом від 23.04.2018 № 913/02.1-13/919 Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації відповідно до чинного порядку розроблення регіональних програм запропонував розробити нову відповідну Програму. Необхідність розроблення зумовлена тим, що природоохоронна мета програми не досягнута. Отримана згода голови обласної державної адміністрації на розроблення нової програми.

З метою врахування під час підготовки нової Програми всіх аспектів збереження та відновлення водних ресурсів у басейні лиману, Департамент отримав пропозиції щодо заходів програми від членів науково-технічної ради Одеської ОДА; Подольської, Ширяївської, Іванівської, Лиманської, Біляївської, Ананьївської, Березівської райдержадміністрацій, структурних підрозділів ОДА - Департаменту фінансів, Департаменту економічної політики та стратегічного планування, Департаменту освіти та науки, Управління туризму, рекреації та курортів, Управління містобудування та архітектури; а також від Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, Одеської міської ради.

Департаментом розглянуті надані пропозиції, та складено проект напрямів та заходів нової Регіональної програми збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки. При складанні проекту було враховано наступне:

- обмеженість бюджетного фінансування на заходи нової Регіональної програми;
- необхідність виконання всіх запланованих заходів нової Регіональної програми;
- досягнення мети програми – відновлення водних ресурсів Куяльницького лиману, оздоровлення стану річки Великий Куяльник;
- планування заходів достатніх для досягнення мети нової Регіональної програми і забезпечених фінансуванням;
- достатнє і ефективне використання бюджетних коштів;
- загальний природоохоронний ефект від виконання заходів нової Регіональної програми.

За досвідом подачі води з Чорного моря до лиману у 2014-2018 роках виявлена необхідність подачі води у кількості 10-15 млн. куб.м./рік. При цьому, за декілька сторіч до лиману з поверхневим стоком надходили тільки прісної води, за винятком 1907 і 1926 років, та років видобування солі. Тому, технічна задача, яку потрібно вирішити – це спланувати і реалізувати заходи, які дозволять подавати у лиман саме поверхневу прісну воду.

Враховуючи державне значення Куяльницького лиману (підготовлені документи для оголошення про створення Національного природного парку «Куяльницький», у Верховній Раді України зареєстровано і розглядається законопроект від 20.06.2018 № 8502 про оголошення курорту «Куяльник» -

курортом державного значення) передбачається фінансування в основному з державного і обласного бюджету, частково з місцевих бюджетів..

Ресурсне забезпечення Програми наведено у відповідному додатку програми. Загальний бюджет Програми становить 318 645,849 тис. грн..

Строк реалізації Програми становить 5 років: 2019 - 2023 роки. Програма реалізується у 2 етапи:

1 етап – 2019-2020 роки;

2 етап – 2021-2023 роки.

Напрямами діяльності Програми є:

1. Заходи щодо створення системи управління водними ресурсами в басейні Куяльницького лиману;

2. Поліпшення екологічного стану в басейні Куяльницького лиману;

3. Науковий супровід та моніторинг (обстеження) гідроекологічного стану в басейні лиману

4. Визначення правого статусу Куяльницького лиману та водних об'єктів в його басейні;

5. Просвітницькі заходи.

Всього передбачено 16 природоохоронних заходів по реалізації Програми. Заходи за напрямами діяльності наведені у відповідному додатку програми.

Очікувані результати Програми:

збереження Куяльницького лиману як унікального лікувального водного об'єкту загальнодержавного значення;

відновлення і підтримання сприятливого гідроекологічного та санітарного стану водних ресурсів в басейні Куяльницького лиману;

створення сприятливих умов для розвитку бальнеологічної та рекреаційної справи, проживання населення і соціально-економічного розвитку прилеглих районів Куяльницького лиману;

проведення робіт з реабілітації водних ресурсів в районі Лузановських озер;

підвищення екологічної свідомості широких верств населення щодо статусу та значення Куяльницького лиману.

Кількісні показники та ефективність (кінцевий результат) Програми оцінюється відновленням і можливістю вільного природного водотоку щороку до Куяльницького лиману у кількості 10-15 млн. куб.м. прісної води.

Виконуючий обов'язки
директора Департаменту

А.В. Джіоев

Садчиков М.В.

Акімов О.В.

Інешин Ю.М..

Безребра І.В. 728-35-52